

МЕТОДИКА РОЗРОБЛЕННЯ ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Методистка ОБПУ МТС Андрєєва О.В.

Актуальність питання

Положення про сертифікацію педагогічних працівників», затверджене Постановою Кабінетом Міністрів України від 27.12.2018 р. № 1190, стало поштовхом для реалізації технології портфоліо як інструменту виявлення та оцінювання рівня професійної компетентності педагогічних працівників.

Переглянути посилання: https://youtu.be/Is_hqhg1Pjk?si=r3M7jzdzK2GQwrl2

Професійний розвиток педагогічного працівника - тривалий процес, метою якого є розвиток особистості як професіонала. Без збору матеріалів, що ілюструють його освітню практику, без осмислення власних дій, аналізу їхньої результативності, готовності до самокритики та самовдосконалення педагог не може стати справжнім фахівцем. Стаючи на шлях удосконалення, кожен педагогічний працівник має здійснити свою самодіагностику, чітко побачити у своїй діяльності ціль, мотиви, обов'язок, вимоги, перспективи. Науковцями доведено, що саме бажання самоосвіти, самовдосконалення є рушійною силою процесу пізнання й інтелектуального розвитку особистості.

Сучасному педагогу необхідно бути не лише професійно компетентним і творчо активним, але й конкурентоспроможним, здатним гідно позиціонувати себе серед колег. У цьому йому може допомогти підбірка матеріалів, структурованих у **«портфоліо педагогічного працівника»**.

Нині для ефективного формування професійної компетентності педагога, зокрема психолого-педагогічної та науково-методичної компетентності, стає необхідним запровадження ефективних інноваційних освітніх технологій, які будуть забезпечувати: орієнтацію педагогів на проєктування індивідуальної траєкторії професійного саморозвитку, формування рефлексії власної педагогічної діяльності, формування готовності до використання сучасних педагогічних і освітніх технологій і методів навчання, реалізацію всесвітньої доктрини «освіти впродовж усієї професійної кар'єри», «освіти впродовж життя» та дотримання концепції неперервної освіти. У США та Європі створення електронного портфоліо впроваджено у програми з підготовки майбутніх викладачів.

1 Технологія портфоліо у педагогічній діяльності

Портфоліо викладача - це спосіб фіксації, накопичення матеріалів, що демонструють рівень професіоналізму педагога, вміння вирішувати завдання своєї професійної діяльності; показує рівень підготовленості і рівень активності у навчальних та позанавчальних видах діяльності.

Портфоліо - одна з аутентичних форм оцінювання, яка **орієнтована на процес самооцінювання**. Поняття «портфоліо» прийшло до нас із Західної Європи XV-XVI сторічч. В епоху Відродження архітектори пропонували замовникам готові роботи і пропозиції своїх будівельних проєктів в особливій теці, яку називали «портфоліо».

У XVI ст. в Італії «портфоліо» називали альбом з фотографіями. У перекладі з італійської «портфоліо» - це «тека з документами», своєрідне «досьє», «папка з документами», «папка спеціаліста».

Портфоліо (англ. *portfolio*) - перелік (коротке портфоліо) або збірка (широке портфоліо) виконаних робіт та напрацювань певної особи (компанії). З французької: *porter* - формувати, нести, *folio* - листок, сторінка.

Портфоліо може бути як на папері, так і в електронному вигляді. Електронне портфоліо може зберігатись локально (бути доступним лише визначеному колу людей) та глобально (бути доступним для всього світу - для користувачів інтернету), доступне портфоліо інакше називається веб-портфоліо.

Згідно з сучасними словниками, портфоліо - це повна збірка власних досягнень, своєрідне досьє. Портфоліо педагога - це яскраве відображення його індивідуального стилю роботи, його унікальності та таланту.

Портфоліо педагога – це спосіб фіксування, накопичення матеріалів, що демонструють рівень його професіоналізму та уміння формулювати і розв’язувати завдання (проблеми) своєї педагогічної діяльності; опис у довільній формі освітніх і професійних здобутків педагога, який включає відомості про основні етапи навчання, професійного вдосконалення, включно з досягнутими результатами, інформацію про участь у проєктах, публікації, методичні розробки тощо.

Це альтернативна форма оцінювання рівня професійної компетентності під час проведення експертної відповідності до кваліфікаційної категорії педагога. У портфоліо зазначаються основні напрями та завдання подальшого професійного вдосконалення діяльності педагога, можуть міститися копії відповідних документів.

Матеріали портфоліо документують продукт роботи педагога - реальний практичний результат педагогічної діяльності. Таким чином, портфоліо розуміємо як одну із сучасних технологій узагальнення педагогічної діяльності, що дозволяє оцінювати процес і результати власної роботи.

2 Цілі створення портфоліо педагога і учня у закладах професійної освіти

Основна мета портфоліо - продемонструвати значні професійні результати, забезпечити моніторинг професійного зростання педагогічного працівника.

Портфоліо дозволяє педагогу проаналізувати, узагальнити і систематизувати результати своєї роботи, об’єктивно оцінити свої можливості та спланувати дії з подолання складнощів і досягнення більш високих результатів, зміщуючи акцент з оцінки на самооцінку.

Друге важливе призначення портфоліо - це альтернативна форма оцінки професіоналізму та результативності роботи педагога при проведенні експертизи на відповідність заявленої кваліфікаційної категорії. Це й інструмент для забезпечення моніторингу професійного зростання педагога.

Дуже важливим для педагога є **доказова складова портфоліо**, тому важлива мета портфоліо - подати звіт про роботу самоосвіти, характер діяльності, простежити творче та професійне зростання, сприяти формуванню навичок рефлексії.

До основних завдань педагогічного портфоліо треба віднести:

- виявлення рівня професійної компетентності педагога;
- об'єктивна оцінка його діяльності учасниками освітнього процесу, зокрема адміністрацією закладу освіти, педагогічним колективом, студентами;
- узагальнення і систематизація перспективного педагогічного досвіду;
- рефлексія педагогом власної освітньої діяльності; налаштування на підвищення свого фахового рівня та досягнення ліпших результатів;
- визначення напрямів і шляхів професійного зростання й розвитку;
- формування позитивного іміджу педагога.

Функції портфоліо педагога:

- накопичувальна (збір дидактичних і методичних робіт педагога);
- моделююча - є засобом формування моделі індивідуального педагогічного досвіду, оскільки дозволяє кожному педагогу виробляти свою індивідуальну стратегію навчання, свою педагогічну систему;
- проєктна - матеріали портфоліо після узагальнення й аналізу можуть служити підставою для планування подальшої діяльності;
- розвивальна по відношенню до моделювання, планування, організації та проведення навчально-організаційного та науково-методичного процесів у закладі освіти;
- демонстраційна щодо презентації досягнень професійної майстерності педагога;
- оцінно-стимулювальна щодо результативності діяльності педагога та його рівня професійної компетентності;
- рефлексивна щодо моніторингу особистісного розвитку педагога.

Практична значущість портфоліо педагога:

- можливість презентувати реальні результати своєї професійної діяльності;
- можливість визначати проблеми та перспективи у навчально-організаційній та науково-методичній видах діяльності;
- визнання необхідності підвищення рівня професійної компетентності за результатами кваліфікаційної атестації;
- можливість ліцензування, сертифікації, атестації, акредитації закладу освіти;
- можливість для адміністрації закладу освіти здійснювати неперервну діагностику та моніторинг результатів праці педагогічних працівників.

Основним орієнтиром цього процесу є **формулювання мети, завдань і функцій розроблення портфоліо педагога**. У роботі з портфоліо важливим є не тільки результат, але й процес створення свого стилю роботи, дозволяє зберегти індивідуальність особистості педагога. Створення назв файлів-документів і робота з ними - це творчий процес, зорієнтований на самостійність та індивідуальність вибору, уяви, відкриття, пошук.

В умовах відкритого інформаційно-комунікаційного освітнього простору значного розповсюдження одержує методика створення портфоліо в електронній формі. «е-портфоліо» стає все популярнішою формою науково-методичної діяльності педагога (педагогічного колективу), яка дає змогу перейти від

адміністративної системи обліку результативності діяльності в системі оцінювання успішності педагога у навчально-організаційній і науково-методичній видах діяльності.

3 Види і структура портфоліо, вимоги до його змісту

Портфоліо – це набір матеріалів, які представляють систему діяльності й досягнення педагога у вирішенні актуальних завдань навчання, виховання і розвитку учнів.

Залежно від авторства портфоліо поділяються на: портфоліо учня / студента, портфоліо викладача, портфоліо методиста, портфоліо методичного об'єднання та портфоліо навчального закладу.

Портфоліо педагога - це спосіб фіксування, накопичення матеріалів, що демонструють рівень професіоналізму педагога та уміння формулювати й розв'язувати завдання (проблеми) своєї професійної діяльності.

Види портфоліо. Якщо за основу класифікації лежить місце видання, то портфоліо можна розділити на:

- електронні (створені в мережі). Зазвичай це персональний сайт, блог або кабінет викладача, де він публікує свої розробки та описує методи роботи;
- паперове (у вигляді звичайної папки).

Тип портфоліо - це певна форма автентичного оцінювання особистих досягнень і освітніх результатів, що розрізняється за цілями, структурою, компонентному складу, передбачуваніми результатами. У залежності від мети створення портфоліо розрізняють: за наступними типами:

Портфоліо-власність (особистий) можна назвати професійним портретом педагога. Ідеальний варіант особистого портфоліо - комплексний, тобто вміщує в собі декілька типів. До його структури доцільно включити так званий портрет, який краще всього розмістити на самому початку. Портрет розповідає про особистість педагога. Його пропонується виконувати у формі резюме. Акцент у резюме рекомендовано робити на наявному досвіді педагога в самоосвіті, у використанні в своїй практиці сучасних освітніх технологій, проєктувальної діяльності.

Портфоліо-звіт містить індивідуальну поточну професійну діяльність педагога, його щоденник для зовнішнього користувача. Мета цього типу портфоліо - показати ефективність вирішення педагогом завдань його творчого дослідження.

Портфоліо-самооцінка містить як результати діяльності педагога, так і зауваження адміністрації закладу освіти, атестаційної комісії. Демонструє позитивні та негативні сторони роботи педагога, слугує прогнозуванню та корекції його подальшої діяльності.

У залежності від змісту розрізняють такі типи портфоліо:

- тематичне портфоліо містить матеріали стосовно роботи з однієї теми;
- портфоліо досягнень містить кращі роботи, напрацювання, свідоцтва ефективної діяльності;
- рефлексивне портфоліо містить матеріали й оцінку (самооцінку) досягнення цілей, особливостей якості роботи з різними джерелами інформації, роздумів, відчуттів, сприймань;

- проблемно-орієнтоване портфоліо містить матеріали, що відображають цілі, процес і результат вирішення проблеми;
- представницьке портфоліо готується як підтвердження майстерності за окремими напрямками самоосвіти. Містить кращі закінчені роботи, фото, відеозаписи, матеріали на електронних носіях. Обов'язковим є письмовий аналіз;
- портфоліо інформаційне - форма організації роботи педагога з інформаційними матеріалами;
- портфоліо документації або «робочий» портфоліо демонструє професійний розвиток і зростання педагога, містить усі матеріали, починаючи від мети і тематики самоосвіти до практичного застосування і результативності.

Найуживаніша класифікація типів педагогічних портфоліо:

Портфоліо документів - портфель сертифікованих (документованих) індивідуальних досягнень. Подібна модель передбачає можливість як якісної, так і кількісної оцінки матеріалів. Містить перелік і оцінки сертифікатів, що входять до його складу. Документи або їх копії можуть бути розміщені у додатках до портфоліо. Переваги: можливість як якісної, так і кількісної оцінки матеріалів портфоліо. Недоліки: не видно процесу індивідуального розвитку педагога, різноманітності його творчої активності, інтересів тощо.

Портфоліо робіт (процесуальний або показовий) - збірка різних творчих, проєктних, дослідницьких робіт, а також опис основних форм і напрямів професійної і творчої активності: участь у наукових конференціях, конкурсах, проєктах тощо. Переваги: якісна оцінка за параметрами повноти, різноманітності і переконливості матеріалів, якості представлених робіт; уявлення про динаміку професійної й творчої активності, спрямованості інтересів. Недоліки: якісна оцінка портфоліо доповнює підсумкову, але не може входити до рейтингу як сумарний складник.

Портфоліо відгуків - включає: самооцінку своїх досягнень, самоаналіз різних видів професійної діяльності та її результатів, резюме, планування майбутніх освітніх етапів, а також відгуки, представлені колегами, студентами (слухачами), керівництвом та ін. Може бути представлений у вигляді текстів висновків, відгуків, рецензій, есе, резюме, рекомендаційних листів. Переваги: можливість включення механізмів самооцінки, що підвищує міру усвідомленого вибору подальших напрямів як професійного, так і самовдосконалення. Недоліки: складність формалізації й обліку зібраної інформації. Не видно процесу індивідуального розвитку, різноманітності творчої активності, інтересів тощо.

Портфоліо процесу - матеріали, що характеризують освітній процес: авторські матеріали - методична і дидактична системи; традиційні та інноваційні освітні технології; освітні програми і плани курсів за вибором, спецкурсів, факультативів (у тому числі й авторські); освітні проєкти, методичні рекомендації; уживані в освітньому процесі технології, у тому числі інформаційно-комунікаційні, методики, методи, засоби; диференціація й індивідуалізація освітнього процесу.

Портфоліо результатів - якісні й кількісні, безпосередні й опосередковані показники результатів роботи педагога: рівень професійно-педагогічної підготовки і діяльності; рівень професійно-педагогічних результатів; особистісне зростання

педагога; рівень розвитку його учнів (студентів, слухачів), об'єктивність оцінки результатів діяльності.

Портфоліо методичне - методичні матеріали, що свідчать про професіоналізм педагога, зібрані або створені ним самим. Найповніше розкриває діагностичну діяльність педагога та містить такі складники: зразки анкетування, тестування, співбесід із учнями (студентами); розробки проведення позааудиторних заходів; розробки індивідуальних, групових і фронтальних бесід, дискусій.

Загальноприйнятої моделі портфоліо не існує. Кожен із педагогів - індивідуальність, у кожного свої інтереси й потреби, своє бачення навколишньої дійсності, а це означає, що у кожного існує своє уявлення про те, що повинен містити портфоліо. Окрім цього, велику роль у його формуванні відіграє специфіка навчальної дисципліни, у рамках якої він створюється. На думку багатьох авторів, у спрощеному вигляді структура портфоліо може складатися приблизно з таких розділів:

- «Портрет» - призначений для надання інформації про автора портфоліо;
- «Колектор» - у цьому розділі зібрані матеріали, автором яких не є власне автор портфоліо;
- «Робочі матеріали» - містить усі ті матеріали, що створені й систематизовані автором портфоліо;
- «Досягнення» - у ньому знаходяться ті матеріали, які, на думку автора, відображають його кращі результати і демонструють успіхи.

Форма надання матеріалів у розділах вільна, у цьому підході відтворюється суб'єктний характер роботи автора з портфоліо. Кількість обов'язкових рубрик встановлюється окремо: вона повинна бути необхідною і достатньою для відображення особливостей портфоліо.

4 Структура електронного варіанту портфоліо педагога

Електронне портфоліо складається з таких розділів: Загальні відомості про викладача. Науково-методична діяльність. Результати педагогічної діяльності. Позаурочна діяльність з дисципліни. Навчально-матеріальна база. Хобі. Додатки.

Загальні відомості про викладача. ПІБ. Прізвище, ім'я та по-батькові мають бути позначені яскраво і чітко, що б з перших секунд перегляду електронного портфоліо викладача вони добре запам'яталися. ПІБ має бути прописаний досить великим, гарним, добре читаним шрифтом. Підбирається виразний шрифт і колір, портфоліо викличе позитивні емоції, а його автор не залишиться безіменним.

Освіта. У цьому розділі потрібно вказати основну спеціальність і кваліфікацію викладача за дипломом. Якщо у викладача кілька дипломів, то всіх їх треба перерахувати. Трудовий і педагогічний стаж роботи - стан на кар'єрних сходинках педагога; розділ має оновлюватися. Потрібно перерахувати всі навчальні заклади, в яких викладачу доводилося працювати. Цей розділ демонструє педагогічний досвід і його різноманітність, а це один з ключових параметрів оцінки діяльності.

Підвищення кваліфікації. У цьому розділі вказуються курси, семінари в яких викладачу вдалося взяти участь або проявити себе; організація педагогом курсів або семінарів також відзначається. Указуються курси не пов'язані з професією педагога

(із суміжних областей). Описуються найбільш значимі епізоди з усієї практики підвищення кваліфікації (де і коли прослухані курси, їх проблематика).

Нагороди, грамоти, листи подяки. Цей розділ дозволяє судити про процес індивідуального розвитку педагога. Розміщувати нагороди, грамоти та листи подяки слід у порядку значимості.

Науково-методична діяльність. До цього розділу відносяться методичні матеріали, які свідчать про професіоналізм педагога:

- обґрунтування вибору освітньої програми і комплекту навчально-методичної літератури;
- обґрунтування вибору освітніх технологій, що використовуються;
- обґрунтування застосування у особистій практиці тих чи інших засобів педагогічної діагностики для оцінки освітніх результатів;
- використання інформаційно-комунікативних технологій в освітньому процесі;
- робота в методичному об'єднанні, співпраця з науково-методичним центром та іншими установами;
- участь у професійних і творчих педагогічних конкурсах;
- участь у методичних і предметних тижнях;
- організація та проведення семінарів, "круглих столів", майстер-класів тощо;
- проведення наукових досліджень, участь в дослідній і експериментальній діяльності;
- розробка авторських програм;
- підготовка творчого звіту, доповіді, статті.

Результати педагогічної діяльності. У цьому розділі мають бути зібрані:

- матеріали, що демонструють результати освоєння учнями / студентами освітніх програм і сформованості у них компетентностей з дисципліни, що викладається;
- порівняльний аналіз діяльності педагогічного працівника за роки міжатестаційного періоду на підставі контрольних зрізів, участі учнів / студентів у олімпіадах, конкурсах;
- результати проміжної та підсумкової атестації здобувачів освіти;
- відомості про наявність дипломів з відзнакою;
- відомості про вступ до ВНЗ за фахом тощо.

Матеріали цього розділу мають скласти уявлення про динаміку результатів педагогічної діяльності викладача, що атестується.

Позаурочна діяльність з дисципліни. Розділ має містити наступні документи:

- перелік творчих робіт, рефератів, навчальнодослідних робіт, проектів, виконаних здобувачами освіти з предмета;
- список переможців олімпіад, конкурсів, змагань, інтелектуальних марафонів тощо;
- сценарії позааудиторних заходів, фотографії і відеозаписи проведених заходів (виставки, предметні екскурсії, КВК, брейн-ринги тощо);
- програми роботи гуртків та факультативів; інші документи.

Навчально-матеріальна база. У цьому розділі міститься виписка з паспорту навчального кабінету (при його наявності):

- перелік словників та іншої довідкової літератури з предмету;
- перелік наочних посібників (макети, таблиці, схеми, ілюстрації, портрети та інше);
- перелік дидактичного матеріалу (прикладів виконання завдань, написання творів і подібне);
- перелік технічних засобів для впровадження ІКТ у освітньо-виховний процес (комп'ютер, проектор, SMART-дошка, мультимедійні підручники, аудіо-відео-посібники тощо).
- аудіо- та відеопосібники;
- презентації інформаційних проектів учнів / студентів, які можна використовувати як довідкову літературу
- інші документи за бажанням викладача.

Хобі. Додатки.

Портфоліо - це живий документ, який вимагає до себе уваги й безперервного коригування даних, що застаріли, і внесення нових матеріалів.

Розроблення електронного портфоліо передбачає знання та розуміння структури його побудови, що розкриває основні аспекти діяльності педагога. Вона складається з логічно пов'язаних розділів, які характеризуються взаємопроникненням і взаємодоповненням кожного елементу.

Створення портфоліо дає змогу від адміністративної системи обліку результативності педагогічної діяльності викладача перейти до об'єктивної системи оцінювання рівня успішності його професійної діяльності. Таким чином, використання електронного портфоліо дає змогу викладачеві досягти таких цілей:

- простежити еволюцію своєї професійної педагогічної діяльності;
- систематизувати створені ним навчальні матеріали та інші доробки;
- створити можливість гідного представлення колегам свого досвіду;
- запропонувати спосіб організації та ефективні методи, прийоми і технології навчальної дисципліни;
- підготуватися до участі в конкурсах педагогічної майстерності та підвищення кваліфікації;
- підвищити рівень професійної конкурентоспроможності;
- підготуватися до атестації.

5 Під електронним портфоліо («е-портфоліо») розуміємо систему управління інформацією, в якій використовуються електронні носії та сервіси для розміщення комплексу матеріалів, що демонструють надбання педагогом знань і умінь моделювати та реалізувати процес особистого професійного розвитку.

До переваг електронного портфоліо треба віднести: сучасність, оперативність, функціональність, ефективність, ергономічність, відкритість і прозорість. Якщо паперовий еквівалент портфоліо являє собою папку з документами, то е-портфоліо демонструється у вигляді файлів на flash-накопичувачах, CD, HDD та інших носіях інформації.

Також зустрічається поняття **веб-портфоліо і визначається, як веб-сторінка чи веб-сайт педагога**, який використовується ним для зберігання результатів проектно-дослідницької діяльності, особистих розробок, особистих досягнень. **Веб-портфоліо** - це системи електронного портфоліо, що є інтерактивними та налаштованими через веб-сайт. Це швидко, зручно, надійно і не завжди дешево. Але плюсів більше.

Це вже зрозуміли і Сполучені Штати, і Європа. Таким чином, на сьогодні перелік **нових форм портфоліо** складається з таких: електронне портфоліо, веб-портфоліо, паспорт компетенцій і кваліфікації, європейський мовний портфоліо (єдиний європейський зразок, прийнятий Радою Європи) тощо.

Педагогічні веб-ресурси різного спрямування з'явилися разом із виникненням Всесвітнього павутиння. Потужні компанії - Google, Apple, Microsoft, Amazon - визначають підтримку хмарних обчислень як пріоритетний напрям. Сучасні хмарні сервіси надають користувачу через веб-інтерфейс як послугу програмне забезпечення, платформу чи інфраструктуру. У якості хмар-сховищ нині стали відомі Dropbox, Google Drive, Mega, One Drive, iCloud, Box тощо. Хмарний офіс Microsoft Office Online додано до платформи Office365, офіс Google Docs розроблено для опрацювання стандартних офісних документів на Google Drive. Спеціально для освітніх цілей розроблено Google Apps Education Edition, що містить усі можливості професійного пакету: веб-додатки на основі хмарних обчислень, які надають студентам (учням, слухачам) і викладачам закладів освіти інструменти, необхідні для ефективного спілкування та спільної роботи.

Для доступу до всіх можливостей Google потрібно через сторінку реєстрації отримати відповідний обліковий запис або увійти до існуючого акаунту. Довідка Google надає підтримку в роботі. Активізувати певний сервіс можна через відповідне меню, яке кожен користувач налаштовує відповідно до власних потреб за допомогою переміщення піктограм. Програмні засоби, рекомендовані при формуванні е-портфоліо: програма PowerPoint – створення презентацій для лекцій і практичних занять; програма Word – розроблення опорних конспектів, карток-завдань та інших матеріалів, що включають тексти; програма Excel – розроблення тестів і систем рейтингової оцінки знань; інструментальні системи створення сайтів (наприклад, FrontPage, Dream Weaver) – розроблення матеріалів, що мають гіпертекстову структуру; інструментальні засоби для створення комп'ютерних тестів – розроблення тестів; графічні пакети (наприклад, Photoshop, CorelDraw тощо) – підготовка ілюстративних матеріалів: узагальнювальних схем, малюнків.

Найчастіше використовуються Word, Excel, Photoshop, CorelDraw, а замість інструментальних засобів створення сайтів використовується програма Sunrav Book Office (програма для написання електронних підручників). До набору сервісів для педагога доцільно додати:

- Google Диск (Google Drive) - хмарне сховище стандартним обсягом до 1Гб з можливістю онлайн-перегляду змісту різних типів файлів, редагування деяких із них, створення кількох типів документів та організації доступу до них;
- YouTube - відео-хостинг (відеоматеріали не займають місця на Google Диску);
- Google Фото - збереження, редагування та публікація фотоматеріалів (можуть займати частину Google Диску);
- Google Карти (Google Maps) - картографічний сервіс, на якому може бути побудований набір карт, облік і збереження яких також знаходяться на Google Диску;
- Google Календар (Google Calendar) - сервіс для планування подій і справ за сіткою календаря та можливістю спільної роботи з ним;
- Google Play - магазин застосунків від Google, що надає можливість завантажити та встановити різні застосунки на мобільні пристрої з операційною системою Android;
- Google Hangouts - миттєвий обмін повідомленнями та відеоконференції від Google;
- Google Клас (Google Classroom) - онлайн-клас для ефективного навчання;

- Blogger - сервіс для ведення мережеских щоденників (блогів), що дозволяє розмішувати на серверах Google як програмне забезпечення, так і записи, коментарі та персональні сторінки;
- Google Сайти (Google Sites), класична та нова версії, спрощений безкоштовний хостинг, що дозволяє: у короткий термін опублікувати інформацію, якщо пріоритетною є швидкість подання; під час створення можлива співпраця користувачів; до сайту можна вбудувати матеріали застосунків Google або інших інтернетджерел.

6 Методика розробки, презентації та захист портфоліо різних видів

Однією з найадекватніших форм проведення атестаційних випробувань педагогічних працівників є презентація портфоліо педагога. У цьому випадку можна оцінити не тільки професійні знання педагога, але й інші складники професійної компетентності, наприклад, уміння вирішувати проблеми у своїй професійній діяльності, відповідати новим фаховим вимогам.

У технології портфоліо широко реалізується кейс-метод як засіб накопичення, аналізу інформаційного матеріалу та його використання у освітньо-виховному процесі.

Портфоліо педагогічного працівника оформляється в папці - накопичувачі з файлами. Основними засадами складання портфоліо є: **системність; повнота та конкретність поданих відомостей; об'єктивність інформації; презентабельність.**

Атестований має право (на свій розсуд) включати до портфоліо додаткові розділи, матеріали, елементи оформлення тощо, що відображають його індивідуальність. Папка та зібрані в ній матеріали повинні мати естетичний вигляд, кожен документ датується та має підпис автора (упорядника, розробника).

Вимоги до оформлення портфоліо та принцип роботи

- Системність та регулярність моніторингу педагогічної діяльності.
- Достовірність.
- Об'єктивність.
- Націленість автора на самовдосконалення.
- Структуризація матеріалів, логічність та лаконічність усіх письмових пояснень.
- Акуратність та естетичність оформлення.
- Цілісність, тематична завершеність представлених матеріалів.
- Наочність результатів роботи.
- Технологічність.

Презентація портфоліо. Показ результатів роботи педагога за певний період часу може проходити у різній формі, зокрема: виставка матеріалів портфоліо; слайд-шоу; доповідь, яка супроводжується комп'ютерним показом. Презентацію або публічний захист портфоліо проводять: під час творчого звіту педагога на засіданні педагогічної ради; під час семінару, круглого столу. Головна мета презентації - стисло представити основні результати виконаної роботи за певний період.

Презентація портфоліо - форма атестаційного випробування, під час якого педагог, що атестується, представляє експертній групі свідоцтво свого професіоналізму й результатів педагогічної діяльності у формі структурованих портфоліо.

Захист портфоліо проводять публічно на відкритому засіданні експертної групи, відбувається у кілька етапів:

1. Презентація портфоліо.
2. Відповіді на запитання за змістом представлених документів.
3. Ознайомлення педагога, який атестується, із рецензіями на роботу.
4. Пояснення педагога, який атестується, щодо зауважень рецензентів.
5. Обговорення результатів захисту членами експертної групи.
6. Ознайомлення педагога, який атестується, з висновками й рекомендаціями експертної групи.

Якість презентації оцінюють за такими показниками:

- відповідність презентації змісту портфоліо;
- виокремлення результатів основних видів діяльності педагога;
- якість викладу матеріалу.

Презентація оцінюється як успішна, якщо: вона відповідає змісту портфоліо; в ній представлені основні результати, отримані автором; висока якість володіння матеріалом.

Члени експертної групи розглядають представлені матеріали і пишуть рецензію, де вказують:

- відповідність представленого матеріалу вимогам на заявлену кваліфікаційну категорію;
- повноту розкриття професійних досягнень і ефективності педагогічної діяльності педагога, який атестується;
- позитивні сторони й недоліки професійної діяльності;
- оцінку роботи;
- інші питання на розсуд рецензента.

Обговорення результатів захисту членами експертної групи відбувається на закритому засіданні без присутності педагога, який атестується. На засіданні обговорюють матеріали, представлені педагогом, і визначають ступінь їх відповідності певній кваліфікаційній категорії.

При проведенні експертизи інноваційної та експериментальної діяльності педагога вказується, на якому рівні використані результати його роботи: у діяльності закладу освіти, на рівні міста, району, області, країни. Якщо є відгуки про роботу, то які і від кого вони отримані. При наявності публікацій оцінюється їхня актуальність, ступінь наукової новизни, практична спрямованість та ефективність використання на практиці. Висновки та рекомендації членів експертної групи визначають ступінь реалізації педагогом своїх професійних інтересів, його можливості та здатності до подальшого розвитку.

Висновки й рекомендації членів експертної групи, що визначають ступінь реалізації педагогом своїх професійних інтересів, можливості і здібності до подальшого розвитку, доводять до відома педагога, який атестується.

ВИСНОВОК

Портфоліо - це сучасний інструментарій представлення інформації щодо освітньої діяльності педагога (у паперовій або електронній формі), містить

інформаційні документи, творчі роботи педагога, відгуки та рекомендації кваліфікованих спеціалістів, різноманітні докази професійної компетентності педагога вміння самостійно вирішувати завдання, використовувати набуті прийоми педагогічної діяльності, застосовувати професійні знання та вміння.

Реалізація освітньої технології - технології портфоліо - не лише дає можливість звітування та оцінювання у роботі педагога, а й стає динамічним складником у процесі мобілізації професійних компетентностей та інтерактивності його діяльності.

Портфоліо дозволяє враховувати результати, досягнуті педагогом у різноманітних видах діяльності: навчальній, творчій, самоосвітній; провести аналіз свого професійного зростання, узагальнити досвід роботи, поставити подальші цілі, спланувати та організувати власну діяльність.

Портфоліо дає можливість педагогу, майстру виробничого навчання не тільки продемонструвати результати практичної діяльності, які він вважає найбільш значущими для оцінки особистих професійних компетентностей, а і прогрес в порівнянні з попередніми результатами. Представлене і оприлюднене портфоліо є:

- однією з педагогічних умов формування професійної підготовки педагога, у т. ч. майстра виробничого навчання;
- відображає рівень його підготовленості до здійснення педагогічної діяльності;
- створює умови для самореалізації та самовираження, рефлексії своєї педагогічної діяльності; формування успішності та індивідуального професійного зростання.

Робота над портфоліо розвиває дослідницьку культуру педагога, удосконалюючи особистісну, соціальну й професійну компетентність - уміння самостійно здобувати, аналізувати й ефективно використовувати інформацію, уміння раціонально працювати у світі, що постійно змінюється. Орієнтуючись на самооцінку і рефлексію, портфоліо стає мотиваційною основою діяльності педагога.

Друге важливе призначення портфоліо педагога - це альтернативна форма оцінки професіоналізму та результативності роботи педагога при проведенні експертизи на відповідність заявленої кваліфікаційної категорії.

Політика прозорості та інформаційної відкритості закладів освіти повинна забезпечуватися оприлюдненням результатів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, зокрема, доцільним є розміщення звітів про здобуті компетентності та результати навчання при підвищенні кваліфікації в електронному портфоліо педагогічного працівника на веб-сайті закладу освіти.

Завдяки таким характеристикам інформаційних технологій, як інтерактивність, мультимедійність, гіпертекстовість, наявність ефективних засобів накопичення, систематизації, аналізу, прогнозування, електронне портфоліо викладача набуває значних можливостей.

Наявність електронного портфоліо є однією з педагогічних умов формування професійної підготовки педагога, відображає рівень його підготовленості до здійснення педагогічної діяльності, є реальним доказом здатності до осмислення й управління власною діяльністю.

Застосування технології електронного портфоліо як одного із засобів формування психолого-педагогічної та науково-методичної компетентностей дозволить педагогу якісно підвищити рівень професійної компетентності відповідно до сучасних вимог суспільства та євроінтеграційних змін у системі освіти, сформуванню свій привабливий імідж у процесі ліцензування й акредитації закладу освіти та сертифікації освітніх послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко О. І. Електронне портфоліо викладача – альтернативна форма оцінки його педагогічної діяльності та професіоналізму. Вісник Черкаського державного технологічного університету. Технічні науки. 2017. № 1. с. 150-155. [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchdtu_2017_1_20
2. Лабудько С. Блог як засіб представлення портфоліо сучасного вчителя. Освіта Сумщини. 2014. № 1 (21). С. 52–55.
3. Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: практ. посіб. / Т. М. Герлянд, І. А. Дрозіч, Н. В. Кулалаєва, Г. М. Романова, М. М. Шимановський; за заг. ред. Н. В. Кулалаєвої. - Житомир: «Полісся», 2019. 304 с.
4. Шевчук С.С. Інноваційна діяльність педагога професійної школи: Навчально-методичний посібник. - Біла Церква, БІНПО УМО. 2015. 174 с.
5. Шевчук С.С. Електронне портфоліо як інструмент оцінювання рівня професійної компетентності педагога вищої школи //Імідж педагога. 2019. №5 (188). с. 57-64. [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2019_5_14
6. Шевчук С.С. Моніторинг результативності у діяльності педагогів професійної школи. Збірник матеріалів XXII Міжнародної наукової конференції «Актуальные научные исследования в современном мире», 26-27 февраля 2017 г. [Електронний ресурс], Переяслав-Хмельницький 2017. Вип. 2(22), ч. 6. с. 223-228. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/709877/1/2026-27.02.2017.pdf>
7. Шевчук С.С. Професійна компетентність – основа формування позитивного іміджу сучасного педагога. с 207. Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти: зб. матеріалів VIII-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Біла Церква, 15 грудня 2022 р. / за заг. ред. В.С. Кулішова, І.В. Кучерак. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 228 с.
8. Юденкова О.П. Формування готовності педагогічних працівників закладів професійної освіти до використання інноваційних виробничих технологій у професійній діяльності. Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти в умовах нових технологічних і економічних викликів: матеріали методологічного семінару НАПН України.(17 листопада 2022 р.), м. Київ, 2022. 8 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732963/>